

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Ing. Mgr. Martinem Jakubem Brusem ve věci

žalobkyně: **H. K.**, narozena X,
bytem X,
zastoupena JUDr. Jiřím Cajthamlem, Dr., advokátem,
sídlem Modlanská 731/20, 415 01 Teplice,

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**,
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 9. 2019, č. j. X,

takto:

I. Žaloba **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Jiřímu Cajthamlovi, Dr., advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování žalobkyně a náhrada hotových výdajů ve výši 5 102,33 Kč, jež mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhala zrušení rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 9. 9. 2019, č. j. X, kterým byly zamítnuty její námitky a bylo potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 21. 8. 2019, č. j. X, jímž žalovaná zamítla žádost žalobkyně o změnu data přiznání starobního důchodu pro opožděnost.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)

2. V žalobě žalobkyně uvedla, že ačkoli žije již řadu let v České republice, dosud nerozumí českému jazyku natolik, aby porozuměla správnímu řízení a všem úředním náležitostem. Podotkla, že po celé řízení se jí nikdo nezeptal, zda rozumí českému jazyku. Přidělené pracovníci žalobkyně plně důvěřovala a formulář žádosti vyplnila podle jejích pokynů. Proto také v žádosti vyplnila datum 16. 12. 2017, neboť nevěděla, že jde o datum, od kterého se jí důchod přizná. Žalobkyni rovněž zmátla skutečnost, že z rozhodnutí o přiznání důchodu nijak nevyplývá, že jí bude důchod doplacen jen od roku 2017. Teprve po obdržení oznámení o vyúčtování důchodu, které jí bylo doručeno dne 24. 4. 2019, zjistila, že došlo k nedorozumění, což ji rozčílilo a přivedilo zhoršení zdravotního stavu. Podle žalobkyně je oznámení o vyúčtování důchodu nedílnou součástí rozhodnutí ze dne 20. 3. 2019, a proto se měla lhůta k podání námitek odvíjet až od doručení této listiny. Jelikož žalovaná počítala lhůtu jiným způsobem, považovala žalobkyně její přístup za účelový. Žalobkyně namítala, že žalovaná měla rozhodnout o její žádosti o prominutí zmeškání lhůty podle § 41 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), kterou uvedla ve své žádosti ze dne 29. 4. 2019. Žalobkyně poukázala na skutečnost, že i po podání námitek ze dne 29. 4. 2019 dlouho čekala na vydání rozhodnutí, které jí nebylo doručeno ani po četných urgencích, žalovaná tak překročila lhůty pro vydání rozhodnutí.
3. V doplnění žaloby žalobkyně prostřednictvím ustanoveného právního zástupce namítala, že byla napadeným rozhodnutím zkrácena na svém právu na přiznání starobního důchodu od data vzniku tohoto práva (od 4. 8. 2015) a na právu na spravedlivý proces. Nesprávnost napadeného rozhodnutí shledala v tom, že žalovaná při rozhodování o námitkách porušila základní zásady činnosti správních orgánů, chybně interpretovala § 37 správního řádu, nesprávně aplikovala § 88 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci“) a § 54 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) a nevyužila možnosti postupu podle § 41 odst. 1 správního řádu. Podle žalobkyně trpělo vadami již rozhodnutí žalované ze dne 20. 3. 2019, č. j. R-21.8.2019-423/545 804 4757, jakož i postup před jeho vydáním. Žalovaná věděla, že žalobkyně je cizinkou, neboť přiznání důchodu vyžadovalo součinnost s ukrajinskými státními orgány. Podle žalobkyně tak žalovaná mohla předpokládat, že pro žalobkyni bude podání předmětné žádosti složitou záležitostí. Vzhledem k tomu, že se žadatel o důchod ve většině případů domáhá přiznání starobního důchodu od data shodného s datem vzniku jeho nároku, měla žalovaná zjistit, zda je skutečně úmyslem žalobkyně vzdát se starobního důchodu za dobu od 4. 8. 2015 do 15. 12. 2017. Žalobkyně poukázala na skutečnost, že v rozhodnutí žalované ze dne 20. 3. 2019 je sice uvedeno, že starobní důchod se přiznává od 16. 12. 2017, v odůvodnění rozhodnutí však tato skutečnost již uvedena není. Tím pádem žalobkyně nemohla posoudit, zda rozhodnutí odpovídá její opravdové vůli, to mohla učinit až na základě oznámení o vyúčtování důchodu, které jí bylo doručeno dne 24. 4. 2019.
4. Žalobkyně měla za to, že prvostupňové rozhodnutí měla žalovaná jako nezákonné, neúplné a nepřezkoumatelné zrušit. Poznamenala, že její podání ze dne 29. 4. 2019 zahrnovalo jednak samotnou námitku proti rozhodnutí o přiznání důchodu, jednak žádost o změnu data přiznání důchodu a fakticky i žádost o prominutí zmeškání lhůty. Uvedené podání však žalovaná v rozporu s § 37 správního řádu a § 88 zákona o organizaci Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

vyhodnotila pouze jako žádost o změnu data přiznání starobního důchodu. K tomu žalobkyně zdůraznila, že správní orgán může posoudit podání účastníka řízení podle jeho obsahu, o podáních, které jsou procesním prostředkem, nicméně musí být vždy rozhodnuto jako o oprávněném prostředku, což se však v jejím případě nestalo. Žalobkyně podotkla, že nutnost dodržování zákonných norem nevylučuje vstřícný postup vůči nároku účastníka, který se domáhá práva, na které má nezpochybnitelný nárok. Zároveň žalovaná vytkla, že měla-li za to, že podání žalobkyně nemělo potřebné náležitosti, měla ji vyzvat k odstranění vad postupem podle § 37 odst. 2 správního řádu. Podle žalobkyně žalovaná chybně interpretovala § 54 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Ačkoli je podání žádosti podmínkou přiznání nároku, neznamená to však, že žadatel neočekává přiznání důchodu od doby, kdy mu jeho nárok vznikl. Žalobkyně nesouhlasila ani s tím, že není možné přihlížet k úpadku účastníka řízení či k jeho zdravotnímu stavu. Žalovaná totiž mohla tyto okolnosti prošetřit a následně postupovat podle § 37 odst. 3 správního řádu a využít možnosti podle § 41 správního řádu.

Vyjádření žalované k žalobě

5. Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že žalobkyně požádala o přiznání starobního důchodu ode dne 16. 12. 2017, přičemž správnost a pravdivost údajů potvrdila svým podpisem. Žalovaná žádosti vyhověla a rozhodnutím ze dne 20. 3. 2019, č. j. X, starobní důchod od 16. 12. 2017 přiznala. Jelikož žalobkyně splnila podmínky nároku na starobní důchod ke dni 4. 8. 2015, byla doba jejího zaměstnání po tomto datu hodnocena jako doba pojištění po vzniku nároku na důchod, a tudíž byl starobní důchod za tuto dobu zvýšen o částku 1 733 Kč měsíčně. Dne 29. 4. 2019 byly s žalobkyní v Klientském centru žalované sepsány námitky proti uvedenému rozhodnutí, v nichž žalobkyně uvedla, že je velmi rozrušená, je v oddlužení a že se domnívala, že z doplatku důchodu své dluhy uhradí. Dožadovala se proto změny data přiznání starobního důchodu za dva roky nazpět, tj. i za období od 4. 8. 2015 do 16. 12. 2017. Žalovaná podání žalobkyně vyhodnotila podle obsahu jako žádost o změnu o data přiznání důchodu a rozhodla o ní dne 21. 8. 2019. Žalovaná zdůraznila, že uvedení dne, od něhož má být starobní důchod přiznán, je nezbytnou náležitostí každého řízení o přiznání starobního důchodu a pouze od tohoto dne lze zásadně důchod vyplácet. Žalobkyně v žádosti zřetelně uvedla, že si přeje, aby jí byl starobní důchod přiznán a vyplácen od 16. 12. 2017. Do vydání rozhodnutí měla možnost svou žádost změnit, to ale neučinila. Žalovaná k tomu podotkla, že jí nepřisluší spekulovat o pohybnostech, jaké žalobkyni vedly k určení požadovaného dne přiznání starobního důchodu. Upozornila, že podle § 86 odst. 4 písm. a) zákona o organizaci je pojištěnci umožněno, aby požádal o změnu data přiznání důchodu ve lhůtě třiceti dnů od doručení rozhodnutí o přiznání důchodu. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí o přiznání důchodu bylo žalobkyni doručeno dne 25. 3. 2019, uplynula uvedená lhůta dne 24. 4. 2019. Žalobkyně však žádost o změnu data přiznání starobního důchodu uplatnila až 29. 4. 2019, tedy opožděně. K tvrzení žalobkyně, že předmětné podání bylo námitkami, žalovaná uvedla, že pouze § 86 odst. 4 písm. a) zákona o organizaci umožňuje domoci se změny v datu přiznání důchodu, námitky k tomu způsobitelným institutem nejsou. Nadto lhůta pro podání námitek činí rovněž třicet dnů, tudíž i pokud by šlo o námitky, musely by být zamítnuty pro opožděnost.
6. Žalobkyně podle žalované sama a dobrovolně uplatnila na okresní správě sociálního zabezpečení žádost o starobní důchod a při plném vědomí, výslovně, bez nátlaku či Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

donucení projevila vlastní vůli požádat o přiznání starobního důchodu až ode dne 16. 12. 2017. Všechny údaje v žádosti osobně prověřila a vlastnoručně podepsala. Následně žalovaná o předmětu žádosti rozhodla a rozhodnutí bylo žalobkyni řádně doručeno. Žalobkyně v třicetidenní lhůtě ode dne doručení rozhodnutí nepožádala o změnu data přiznání starobního důchodu a následně se rozhodnutí ze dne 20. 3. 2019 stalo pravomocným. Požadavku žalobkyně tak nebylo možné vyhovět, neboť by to bylo v rozporu s § 86 odst. 4 písm. a) zákona o organizaci. Žalovaná poznamenala, že žalobkyně měla dostatek času, aby mohla v zákonné lhůtě reagovat a případně požádat o změnu data přiznání důchodu. Podle žalované bylo napadené rozhodnutí řádně odůvodněno, bylo v něm zejména objasněno, proč žalovaná nemohla požadavku žalobkyně vyhovět a proč nebylo její podání ze dne 29. 4. 2019 považováno za námítky. Žalovaná ověřila, že dotyčná pracovnice s žalobkyní, právě s ohledem na její cizí státní příslušnost, pečlivě probrala její případ, objasnila jí, kdy má nárok na důchod, a ověřila, zda trvá na datu přiznání důchodu až od roku 2017, a nikoli od roku 2015. Žalobkyně byla dotázána, zda všemu porozuměla a zda nechce cokoli zopakovat či vysvětlit. Pokud by byla zjištěna jazyková bariéra, bylo by ústředí žalované požádáno o zajištění tlumočnicka při sepisování žádosti, to se však nestalo. Žalovaná upozornila na to, že žalobkyně ani nyní netvrdí, že by při sepisování žádosti o tlumočnicka žádala.

7. Žalovaná dále poukázala na skutečnost, že žalobkyně pracuje v České republice již od roku 2001, má zde trvalý pobyt, dosud vystřídala několik zaměstnání, musela tak podepsat řadu významných dokumentů, včetně pracovních smluv, smlouvy o hypotečním úvěru, smluv o půjčce, o prodání či pronájmu bytu či dokonce insolvenčního návrhu. Musela tedy porozumět českému jazyku minimálně v oblasti týkající se uvedených aktivit. Žalobkyně byla zpravena o datu, od kterého požádala o přiznání důchodu též z lístku, na němž jsou vytežena data zadaná do žádosti a elektronické aplikace při sepsání žádosti. Žalobkyně se na žalovanou neobrátila s požadavkem o dovysvětlení svých důchodových nároků ani po obdržení dopisu ze dne 22. 10. 2018, v němž žalovaná žalobkyni mimo jiné potvrdila přijetí žádosti o starobní důchod. Žalovaná též upozornila na to, že žalobkyně ve svém insolvenčním návrhu podaném měsíc po podání žádosti o starobní důchod uvedla, že požádala o starobní důchod zpětně od 1. 1. 2018 a na rozhodnutí o něm čeká. Data, od kterého požádala o přiznání důchodu, si tedy žalobkyně byla vědoma. Žalovaná nesouhlasila s tvrzením žalobkyně, že oznámení o vyúčtování doplatku je nedílnou součástí rozhodnutí o důchodu, neboť toto oznámení není zasíláno doporučeně do vlastních rukou, neobsahuje poučení o možnosti podat námítky. Oznámení o vyúčtování nepodléhá ani přezkumu, není-li součástí výroku. Konstatovala, že rozhodnutí o přiznání důchodu ve výrokové části obsahuje jasný a srozumitelný údaj, že se žalobkyni důchod přiznává od 16. 12. 2017. Z uvedených důvodů považovala žalovaná námítku neporozumění řízení o přiznání starobního důchodu za nedůvodnou. Žalovaná připomněla, že v případě přesluhování žalobkyně o dva roky a čtyři měsíce po vzniku nároku na důchod došlo ke zvýšení přiznávaného důchodu o 13,5 % výpočtového základu, tj. o 1 733 Kč. O této skutečnosti byla žalobkyně při sepisování žádosti informována a pravděpodobně s ní počítala i s ohledem na podání návrhu na oddlužení. K navrácení v předešlý stav podle § 41 správního řádu žalovaná uvedla, že pro jeho aplikaci nebyly splněny podmínky. Žalobkyně se tohoto institutu v podání ze dne 29. 4. 2019 nedovolávala, ani nenamítala existenci překážky, která by jí bránila v učinění úkonu v zákonné lhůtě. O prominutí zmeškání lhůty požádala až v podání ze dne 21. 8. 2019. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby pro nedůvodnost.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Replika žalobkyně k vyjádření žalované

8. V replice ze dne 13. 3. 2020 žalobkyně setrvala na svém tvrzení, že jí pracovnice žalované při podání žádosti o starobní důchod nesprávně informovala. Doplnila, že pracovala „na dohodu“ do 1. 4. 2019, zatímco hlavní pracovní poměr ukončila k 16. 12. 2017. Pracovnice sice sdělila žalobkyni, že má nárok na starobní důchod od 4. 8. 2015, již jí však nevysvětlila, proč toto datum nemůže uvést. K jejímu dotazu, proč má uvést datum 16. 12. 2017, jí dotyčná pracovnice odpověděla, že toho dne ukončila hlavní pracovní poměr. Žalobkyně tak zvolila uvedené datum v dobré víře s tím, že tak činit musí. Zopakovala, že až po obdržení oznámení vyúčtování o důchodu pochopila, že byla chybně informována. Kdyby jí bylo vyúčtování doručeno včas, mohla reagovat rychleji. Uvedla, že jí bylo nepravdivě sděleno, že je o jejích námitkách rozhodováno, do podání této repliky však odpověď neobdržela. Poukázala na skutečnost, že lhůtu nestihla pouze o dva dny a že sice zná český jazyk, ale ne do té míry, aby rozuměla právním předpisům. Pokud žalovaná tvrdila, že žalobkyně uzavírala různé smlouvy, pak to bylo vždy jen za pomoci kvalifikovaných osob. Závěrem uvedla, že se pouze snaží domoci toho, co jí náleží, a že celou záležitost považuje za pochybení ze strany žalované.

Ústní jednání soudu

9. Při jednání soudu konaném dne 12. 10. 2020 právní zástupce žalobkyně odkázal na veškerá písemná podání žalobkyně a trval na tom, že jak napadené rozhodnutí, tak i obě související rozhodnutí žalované jsou nezákonná.
10. Pověřená pracovnice žalované při tomtéž jednání odkázala na písemné vyjádření žalované a konstatovala, že žalovaná postupovala věcně i procesně v souladu s platnou právní úpravou

Posouzení věci soudem

11. Napadené rozhodnutí žalované soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
12. Z obsahu správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti. Dne 26. 9. 2018 žalobkyně podala na Okresní správě sociálního zabezpečení v Mostě žádost o starobní důchod, v níž uvedla, že žádá, aby jí byl důchod včetně jeho výplaty přiznán od 16. 12. 2017. Rozhodnutím žalované ze dne 20. 3. 2019, č. j. X, byl žalobkyni podle § 29 odst. 1 písm. g) zákona o důchodovém pojištění s přihlédnutím k čl. 39 Smlouvy mezi Českou

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení č. 29/2003 Sb. m. s. přiznán starobní důchod ve výši 11 600 Kč od 16. 12. 2017. Dále je ve správním spisu založeno oznámení o vyúčtování důchodu ze dne 23. 4. 2019, č. j. X, jímž žalovaná mimo jiné žalobkyni informovala, že vyúčtování jejího důchodu činí za období od 16. 12. 2017 od 11. 5. 2019 částku 206 925 Kč. Dne 29. 4. 2019 podala žalobkyně proti zmíněnému rozhodnutí ze dne 20. 3. 2019 námitky, v nichž požádala o změnu data přiznání starobního důchodu z 16. 12. 2017 na 4. 8. 2015, jelikož je vážně nemocná a potřebuje uhradit své dluhy. Žalovaná rozhodnutím ze dne 21. 8. 2019, č. j. X, žádost žalobkyně o změnu data přiznání starobního důchodu zamítla, protože nebyla podána v třicetidenní lhůtě podle § 86 odst. 4 písm. a) zákona o organizaci. Proti tomuto rozhodnutí žalobkyně podala dne 21. 8. 2019 námitky, o kterých žalovaná rozhodla napadeným rozhodnutím.

13. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu, po prostudování obsahu předloženého správního spisu a po provedeném ústním jednání dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
14. Před vypořádáním jednotlivých žalobních námitek považuje soud za nezbytné připomenout, že předmětem soudního přezkumu v této věci je rozhodnutí žalované ze dne 9. 9. 2019, kterým byly zamítnuty námitky žalobkyně a bylo potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 21. 8. 2019 o zamítnutí žádosti o změnu data přiznání starobního důchodu. Soud se proto může zabývat pouze postupem žalované v tomto konkrétním správním řízení a zkoumat zákonnost jen u zmíněných dvou rozhodnutí. Předmětem soudního přezkumu naopak není pravomocné rozhodnutí žalované ze dne 20. 3. 2019, jímž byl žalobkyni přiznán starobní důchod. Žalobkyně rozhodnutí ze dne 20. 3. 2019 nenapadla námitkami, tudíž nevyčerpala řádné opravné prostředky, a navíc toto rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 25. 4. 2019, tudíž žaloba proti němu by byla jednak nepřípustná a jednak opožděná. Soud se proto omezil jen na přezkum žalobou napadeného rozhodnutí ze dne 9. 9. 2019 a jemu předcházejícího rozhodnutí ze dne 21. 8. 2019.
15. Nejdříve se soud zabýval námitkou, že žalovaná nerozhodla o žádosti žalobkyně o prominutí zmeškání lhůty podle § 41 správního řádu, kterou žalobkyně podle svého přesvědčení vyjádřila ve svém podání ze dne 29. 4. 2019. Tuto námitku soud neshledal důvodnou.
16. Podle § 41 odst. 1 správního řádu platí, že navrácením v předešlý stav se rozumí prominutí zmeškání úkonu, který je třeba provést nejpozději při ústním jednání nebo v určité lhůtě, nebo povolení zpětvzetí nebo změny obsahu podání, kterou by jinak nebylo možno učinit. Z odstavce 2 téhož ustanovení plyne, že požádat o prominutí zmeškání úkonu účastník může do 15 dnů ode dne, kdy pominula překážka, která podateli bránila úkon učinit. S požádáním je třeba spojit zmeškaný úkon, jinak se jím správní orgán nezabývá. Zmeškání úkonu nelze prominout, jestliže ode dne, kdy měl být úkon učiněn, uplynul jeden rok. Podle § 41 odst. 4 správního řádu platí, že správní orgán promine zmeškání úkonu, prokáže-li podatel, že překážkou byly závažné důvody, které nastaly bez jeho zavinění.
17. Z výše citované právní úpravy institutu navrácení v předešlý stav vyplývá, že jednou z podmínek pro prominutí zmeškání úkonu je existence překážky, která účastníkovi řízení bránila v provedení určitého úkonu. Touto překážkou se rozumí jen závažné důvody, které nastaly bez zavinění žadatele. V první řadě je třeba uvést, že žalobkyně ve svém podání ze dne 29. 4. 2019 výslovně neuvedla, že jejím úmyslem je požádat o prominutí Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

zmeškání lhůty, nezmínila se ani nikterak o tom, že by mělo být její podání učiněno po marném uplynutí některé ze zákonných lhůt. Z obsahu námitek, resp. žádosti o změnu data přiznání důchodu, lze toliko vyčíst, že impulsem k předmětnému podání bylo obdržení oznámení o vyúčtování důchodu, které jí bylo doručeno 24. 4. 2019 a že žalobkyně chtěla původně podání zaslat dne 25. 4. 2019 prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb, pak ale odeslání na doporučení stornovala, aby je následně podala osobně v sídle žalované. Ani z těchto skutečností však nelze dovodit, že by se mělo jednat o vážné důvody, které nastaly bez zavinění žalobkyně, jež měly vést k opožděnému podání námitek či žádosti o změnu data přiznání důchodu a které musí žadatel o prominutí zmeškání lhůty tvrdit, neboť ledabylost adresáta rozhodnutí při čtení vlastního rozhodnutí či ničím neodůvodněná změna způsobu odeslání podání jimi být nemůže. Soud tedy uzavírá, že žalovaná nepochybila, když nerozhodla o žádosti o prominutí zmeškání úkonu, neboť žalobkyně tuto žádost v předmětném podání neuplatnila.

18. Dále se soud zabýval námitkou, že žalovaná nesprávně počítala lhůtu k podání žádosti o změnu data přiznání starobního důchodu od dne doručení rozhodnutí o přiznání starobního důchodu, když datum jeho přiznání se žalobkyně dozvěděla až dne 24. 4. 2019, kdy obdržela oznámení o vyúčtování důchodu. Této námitce soud nepřisvědčil.
19. Z § 86 odst. 4 písm. a) zákona o organizaci vyplývá, že oprávněný může do třiceti dnů ode dne oznámení rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení písemně požádat o změnu data přiznání důchodu nebo jeho výplaty; takovou žádost může podat nejvýše dvakrát v případě přiznání téhož důchodu, na základě této žádosti vydá orgán sociálního zabezpečení nové rozhodnutí a současně zruší předchozí rozhodnutí.
20. Podle § 72 odst. 1 správního řádu platí, že rozhodnutí se účastníkům oznamuje doručením stejnopisu písemného vyhotovení do vlastních rukou nebo ústním vyhlášením. Nestanovili zákon jinak, má ústní vyhlášení účinky oznámení pouze v případě, že se účastník současně vzdá nároku na doručení písemného vyhotovení rozhodnutí. Tato skutečnost se poznamená do spisu.
21. Z výše citovaného § 86 odst. 4 písm. a) zákona o organizaci je zřejmé, že počátek třicetidenní lhůty k podání žádosti o změnu data přiznání důchodu je navázán na okamžik oznámení příslušného rozhodnutí žalované. Z dodejky založené ve správním spisu vyplývá, že rozhodnutí žalované ze dne 20. 3. 2019, č. j. X, jímž jí byl starobní důchod přiznán, bylo žalobkyni doručeno do vlastních rukou dne 25. 3. 2019. Tímto dnem tak bylo dané rozhodnutí žalobkyni oznámeno, což znamená, že právě tento den určuje počátek běhu lhůty k podání žádosti o změnu data přiznání důchodu (srov. např. rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 9. 2009, č. j. 75 Cad 52/2009-17, dostupný na www.nssoud.cz). Soud dále podotýká, že ve výrokové části rozhodnutí o přiznání důchodu je srozumitelným způsobem uvedeno, od jakého data se starobní důchod žalobkyni přiznává. Na uvedeném závěru o počátku běhu lhůty k podání předmětné žádosti proto nic nemohla změnit ani argumentace žalobkyně, že se datum přiznání starobního důchodu dozvěděla až z oznámení o vyúčtování důchodu. Tuto argumentaci vyhodnotil soud jako účelovou a nepravdivou, když předmětné datum je zcela zřetelně uvedeno ve výroku rozhodnutí žalované ze dne 20. 3. 2019. Na tomto místě soud připomíná zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* (jen bdělým náleží práva), z níž vyplývá, že bylo na žalobkyni, aby si pozorně přečetla předmětné rozhodnutí a zjistila, od jakého data jí byl starobní důchod přiznán, a v případě, že by textu uvedenému v rozhodnutí nerozuměla, Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

aby si zajistila pomoc jiné osoby, která by byla schopna jí význam rozhodnutí vysvětlit. Jelikož tak žalobkyně neučinila, nemůže se nyní úspěšně domáhat toho, aby jí bylo zmeškání lhůty prominuto.

22. Ve vztahu k námitkám, že žalovaná měla žalobkyni vyzvat k odstranění vad podání, a to podle žalobkyně ve vztahu k podání žádosti o starobní důchod, aby zjistila, zda se chce vzdát starobního důchodu za dobu od 4. 8. 2015 do 15. 12. 2017, a dále v případě podání ze dne 29. 4. 2019, jestliže měla za to, že podání nesplňuje náležitosti námitek podle § 88 zákona o organizaci, soud opakuje, že předmětem soudního přezkumu nemohou být postupy žalované v jiném řízení, než které vyústilo ve vydání napadeného rozhodnutí. Obě uvedené skutečnosti se vztahují k řízení o žádosti o starobní důchod, které bylo ukončeno rozhodnutím žalované ze dne 20. 3. 2019, a nikoli k řízení v projednávané věci. Totéž platí i pro námitku týkající se potřebnosti tlumočnicka, která se rovněž vztahuje přímo k řízení o žádosti o starobní důchod, nikoli k projednávané věci. Soud přesto tyto námitky pro úplnost nad rámec nezbytného odůvodnění níže vypořádá.
23. Podle § 37 odst. 1 správního řádu platí, že podání je úkonem směřujícím vůči správnímu orgánu. Podání se posuzuje podle svého skutečného obsahu a bez ohledu na to, jak je označeno. Z odstavce 3 téhož ustanovení plyne, že nemá-li podání předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán podateli nedostatky odstranit nebo ho vyzve k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu.
24. Podle § 54 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění nárok na důchod vzniká dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem. Z odstavce 2 téhož ustanovení vyplývá, že nárok na výplatu důchodu vzniká splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na důchod a na jeho výplatu a podáním žádosti o přiznání nebo vyplácení důchodu. Podle § 88 odst. 3 zákona o organizaci platí, že námitky se podávají orgánu sociálního zabezpečení, který rozhodnutí vydal. Námitky musí obsahovat stejné náležitosti jako odvolání podané podle § 82 správního řádu. Z § 82 odst. 2 věty první správního řádu přitom plyne, že odvolání musí mít náležitosti uvedené v § 37 odst. 2 a musí obsahovat údaje o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo.
25. Směrem k žalobkyni soud zdůrazňuje, že je třeba rozlišovat mezi okamžikem vzniku nároku na důchod a okamžikem vzniku nároku na výplatu důchodu, což jsou dvě odlišné právní skutečnosti. Z dikce § 54 zákona o důchodovém pojištění vyplývá, že právo na výplatu důchodu vzniká až podáním žádosti o jeho přiznání či výplatu. Zákon v tomto ohledu tedy ponechává na vůli pojištěnce, kdy o důchod požádá, a současně mu nebrání ani v tom, aby si datum přiznání či výplaty sám zvolil, jestliže toto datum bude spadat do období, kdy mu nárok na důchod vznikl. Pojištěnec musí nicméně počítat s tím, že o výplatu důchodu může žádat jen pět let zpětně (srov. § 55 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění). K tomu je třeba podotknout, že pojištěnci, který i po vzniku nároku na starobní důchod stále vykonává výdělečnou činnost a přitom nepožádal o přiznání důchodu, případně požádá o jeho přiznání k datu pozdějšímu, než ke kterému mu vznikl na důchod nárok, je tato doba (tj. doba od vzniku nároku do data, ke kterému pojištěnec požádal o přiznání či výplatu starobního důchodu) kompenzována zvýšením procentní výměry starobního důchodu (k tomu srov. § 34 zákona o důchodovém pojištění). Neznamená to tedy, že by pojištěnec o roky odpracované po vzniku nároku na důchod nějakým Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

způsobem přišel či byl o ně ošizen, mění se pouze způsob, jakým je pojištěnec za svou účast v systému sociálního zabezpečení odměněn.

26. V projednávaném případě tedy bylo na žalobkyni, aby si v situaci, kdy se rozhodla podat žádost o přiznání a výplatu starobního důchodu, na základě svého vlastního uvážení zvolila také konkrétní datum přiznání, resp. výplaty důchodu. Z žádosti o starobní důchod ze zde 26. 9. 2018 vyplývá, že si žalobkyně za tento den zvolila datum 16. 12. 2017. Žalobkyně předmětnou žádost vlastnoručně podepsala, čímž mimo jiné stvrdila i správnost všech v ní uvedených údajů (viz prohlášení na poslední straně žádosti). S ohledem na shora uvedené závěry tudíž soud konstatuje, že žalovaná neměla důvod vyzývat žalobkyni k doplnění její žádosti o tvrzení, zda opravdu požaduje přiznání starobního důchodu právě od uvedeného data.
27. Pokud jde o podání žalobkyně ze dne 29. 4. 2019, žalovaná posoudila tento procesní úkon žalobkyně jako žádost o změnu data přiznání důchodu podle § 86 odst. 4 písm. a) zákona o organizaci. K tomu soud uvádí, že žalobkyně ke svému podání sice užila předtištěného formuláře nadepsaného jako „Námitky proti rozhodnutí ČSSZ“, v němž se dále nachází (rovněž předtištěná) věta „*V souladu s ust. § 88 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2010, podávám tyto námitky proti rozhodnutí ČSSZ ze dne ...*“, nicméně podle obsahu podání se o námitky ve smyslu uvedeného ustanovení nejedná. Žalobkyně ve svém podání neuvedla, v čem spatřuje rozpor s právními předpisy nebo nepravnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo, což jsou podle § 88 zákona o organizaci ve spojení s § 82 správního řádu nezbytné náležitosti námitek, naopak se výlučně zabývala datem přiznání a výplaty starobního důchodu. Uvedla důvody, které ji vedly ke stanovení data 16. 12. 2017 jako dne, od kterého jí má být důchod přiznán, a současně vyjádřila své obavy, že jí nebude zohledněna doba dvou let, které odpracovala poté, co jí vznikl nárok na starobní důchod. V návrhové části formuláře poté výslovně uvedla, že žádá o změnu data přiznání starobního důchodu z 16. 12. 2017 na 4. 8. 2015. Za těchto okolností nemohla žalovaná postupovat jinak, než že podání žalobkyně v souladu s § 37 odst. 1 správního řádu posoudila podle jeho obsahu jako žádost o změnu data přiznání důchodu. Ani v tomto případě proto jakákoli výzva k doplnění podání ze strany žalované nebyla na místě.
28. K námitce žalobkyně, že se jí nikdo v průběhu řízení nezeptal, zda rozumí českému jazyku, soud uvádí, že žalobkyně v žádném ze svých podání, které v řízení učinila, neuvedla, že by nerozuměla českému jazyku. Z podání žalobkyně bylo naopak zřejmé, že dokáže v českém jazyce komunikovat a vyjádřit v něm své myšlenky, a to i přesto, že je z jejího písemného projevu patrné, že čeština není jejím mateřským jazykem. Je třeba připomenout, že podle § 16 odst. 3 správního řádu právo na tlumočníka vzniká tomu, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se řízení vede. Bylo tedy výhradně na žalobkyni, aby sama v řízení tvrdila, že neovládá český jazyk, a tím případně docílila toho, aby jí byl ustanoven tlumočník. Námitka žalobkyně, že nebyla ze strany žalované dotázána, zda rozumí českému jazyku, tudíž není důvodná.
29. S ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti soud vyhodnotil žalobu v mezích žalobních bodů jako zcela nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
30. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalované náhrada nákladů řízení ze zákona nepřísluší, proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

31. Právnímu zástupci žalobkyně JUDr. Jiřímu Cajthamlovi, Dr., advokátovi, ustanovenému usnesením zdejšího soudu ze dne 4. 12. 2019, č. j. 41 Ad 18/2019-24, přiznal soud podle § 35 odst. 10 s. ř. s. odměnu za zastupování žalobkyně a náhradu hotových výdajů v celkové výši 5 102,33 Kč. Tato částka se skládá z částky 3 000 Kč za tři úkony právní služby po 1 000 Kč podle § 7 bodu 3, § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“) [převzetí a příprava zastoupení – § 11 odst. 1 písm. b) AT, doplnění žaloby – § 11 odst. 1 písm. d) AT, účast na jednání před soudem – § 11 odst. 1 písm. g) AT]; z částky 900 Kč za tři s tím související režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 1 a 3 AT, z cestovného k jednání soudu a zpět 316,80 Kč a z částky 885,53 Kč představující 21% DPH za poskytnuté právní služby, kterou je právní zástupce žalobce povinen podle zvláštního právního předpisu odvést z odměny za zastupování a náhrad, jež byly vyjmenovány. Tato částka bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 12. října 2020

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.